

PROXECTO CURRICULAR DE CENTRO

PP. ESCOLAPIOS DE MONFORTE

ÍNDICE

1. ADECUACIÓN DOS OBXECTIVOS XERAIS AO CONTEXTO DO CENTRO.
  - INFANTIL **Pax. 3**
  - PRIMARIA **Pax. 7**
  - ESO **Pax. 16**

2. DECISIÓNS XERAIS SOBRE A METODOLOXÍA.
  - INFANTIL **Pax. 32**
  - PRIMARIA **Pax. 33**
  - ESO **Pax. 35**

3. CRITERIOS XERAIS DO CENTRO SOBRE A AVALIACIÓN DO ALUMNADO.
  - INFANTIL **Pax. 36**
  - PRIMARIA **Pax. 38**
  - ESO **Pax. 39**

4. CRITERIOS XERAIS DO CENTRO SOBRE A PROMOCIÓN E TITULACIÓN DO ALUMNADO. **Pax. 40**

5. LIÑAS XERAIS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE. **Pax. 43**

6. CRITERIOS PARA INTRODUCIR OS VALORES NAS DISTINTAS MATERIAS. **Pax. 46**

7. CRITERIOS XERAIS DO CENTRO PARA A ELABORACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS. **Pax. 52**

1.- ADECUACIÓN DOS OBXECTIVOS XERAIS AO CONTEXTO DO CENTRO

EDUCACIÓN INFANTIL

Os **obxectivos xerais de etapa** pódense definir como as capacidades que se agarda que ó final da educación infantil desenrole o alumno como consecuencia da intervención educativa que o centro planificou inicialmente

Obxectivos de etapa

a) Descubrir, coñecer e controlar progresivamente o propio corpo, formándose unha imaxe positiva de si mesmos, valorando a súa identidade sexual, as súas capacidades e limitacións de acción e expresión, e adquirindo hábitos básicos de saúde e benestar.

Obxectivos de ámbito

Identidade e autonomía persoal:

1. Ter unha imaxe axustada e positiva de si mesmo, identificando as súas características e calidades persoais.
2. Identificar progresivamente as súas posibilidades e limitacións, valoralas adecuadamente, e actuar de acordo con elas.
4. Descubrir e utilizar as propias posibilidades motrices, sensitivas e expresivas, adecuadas ás diversas actividades que emprende na súa vida cotiá.
10. Progresar na adquisición de hábitos e actitudes relacionadas co benestar e a seguridade persoal, a hixiene e o fortalecemento da saúde.

Obxectivos de etapa

b) Actuar de forma cada vez máis autónoma nas súas actividades habituais, adquirindo progresivamente seguridade afectiva e emocional e desenvolvendo as súas capacidades de iniciativa e confianza en si mesmos.

Obxectivos de ámbito

Identidade e autonomía persoal:

5. Adquirir a coordinación e o control dinámico xeneral do propio corpo para a execución de tarefas da vida cotiá e de actividades de xogo, así como a expresión de sentimentos e emocións.
6. Aplicar a coordinación visomanual necesaria para manexar e explorar obxectos cun grao de precisión cada vez maior na realización de actividades da vida cotiá e de tarefas relacionadas coas distintas formas de representación gráfica.
8. Tomar a iniciativa, planificar e secuenciar a propia acción para resolver tarefas sinxelas ou problemas da vida cotiá; aceptar as pequenas frustracións e manifestar unha actitude tendente a superar as dificultades que se expón, buscando nos outros a colaboración necesaria.

Obxectivos de etapa

c) Establecer relacións sociais nun ámbito cada vez máis amplo, aprendendo a articular progresivamente os propios intereses, puntos de vista e achegas cos dos demais.

Obxectivos de ámbito

Identidade e autonomía persoal:

5. Adquirir a coordinación e o control dinámico xeneral do propio corpo para a execución de tarefas da vida cotiá e de actividades de xogo, así como a expresión de sentimentos e emocións.
9. Adecuar o seu propio comportamento ás necesidades, demandas, requirimentos e explicacións doutros nenos e adultos, e influír na conduta dos demais, evitando a adopción de actitudes de submisión ou de dominio, e desenvolvendo actitudes e hábitos de axuda, colaboración e cooperación.

Obxectivos de etapa

d) Establecer vínculos fluídos de relación cos adultos e cos seus iguais, respondendo aos sentimentos de afecto, respectando a diversidade e desenvolvendo actitudes de axuda e colaboración.

Obxectivos de ámbito

Identidade e autonomía persoal:

3. Ter unha actitude de respecto cara ás características e calidades das outras persoas e empezar a valoralas, sen actitudes de discriminación en relación co sexo ou con calquera outro trazo diferenciador.

7. Identificar os propios sentimentos, emocións e necesidades, e comunicalos aos demais, así como identificar e respectar os dos outros.

9. Adecuar o seu propio comportamento ás necesidades, demandas, requirimentos e explicacións doutros nenos e adultos, e influír na conduta dos demais, evitando a adopción de actitudes de submisión ou de dominio, e desenvolvendo actitudes e hábitos de axuda, colaboración e cooperación.

Medio físico e social:

2. Coñecer as normas e modos de comportamento social dos grupos dos que forma parte para establecer vínculos fluídos e equilibrados de relación interpersoal e identificar a diversidade de relacións que mantén cos demais.

Obxectivos de etapa

e) Observar e explorar a contorna inmediata cunha actitude de curiosidade e coidado, identificando as características e propiedades máis significativas dos elementos que o conforman e algunhas das relacións que se establecen entre eles.

Obxectivos de ámbito

Medio físico e social:

3. Orientarse e actuar autónomamente nos espazos cotiáns e utilizar adecuadamente termos básicos relativos á organización do tempo e o espazo en relación ás súas vivencias periódicas e habituais.

4. Observar e explorar a súa contorna física-social planificando e ordenando a súa acción en función da información recibida ou percibida, constatando os seus efectos e establecendo relacións entre a propia actuación e as consecuencias que dela se derivan.

5. Coñecer algunhas das formas máis habituais de organización da vida humana, valorando a súa utilidade e participando progresivamente nalgunha delas.

6. Valorar a importancia do medio natural e da súa calidade para a vida humana, manifestando cara a el actitudes de respecto e coidado, intervindo na medida das súas posibilidades.

7. Establecer algunhas relacións entre as características do medio físico e as formas de vida que en devandito medio establécense.

9. Observar os cambios e modificacións a que están sometidos os elementos da contorna, podendo identificar algúns factores que inflúen sobre eles.

10. Mostrar interese e curiosidade cara á comprensión do medio físico e social, formulando preguntas, interpretacións e opinións propias sobre algúns acontecementos que nel se producen, desenvolvendo a súa espontaneidade e orixinalidade.

Obxectivos de etapa

f) Coñecer algunhas manifestacións culturais da súa contorna, mostrando actitudes de respecto, interese e participación cara a elas.

Obxectivos de ámbito

Medio físico e social:

1. Participar nos diversos grupos nos que se relaciona no transcurso das diversas actividades, tomando progresivamente en consideración aos outros.

8. Coñecer e participar en festas, tradicións e costumes da súa contorna, gozando e valorándoas como manifestacións culturais.

Comunicación e representación:

3. Comprender, reproducir e recrear algúns textos de tradición cultural, mostrando actitude de valoración, goce e interese cara a eles.

6. Interesarse e apreciar as producións propias e dos seus compañeiros e algunhas das diversas obras artísticas e icónicas que se lle presentan, atribuíndolles progresivamente significado e aproximándose así á comprensión do mundo cultural ao que pertence.

Obxectivos de etapa

g) Representar e evocar aspectos diversos da realidade vividos, coñecidos ou imaxinados e expresalos mediante as posibilidades simbólicas que ofrecen o xogo e outras formas de representación e expresión.

Obxectivos de ámbito

Medio físico e social:

5. Coñecer algunhas das formas máis habituais de organización da vida humana, valorando a súa utilidade e participando progresivamente nalgunha delas.

Comunicación e representación:

5. Ler, interpretar e producir imaxes como unha forma de comunicación e goce, descubriendo e identificando os elementos básicos da súa linguaxe.

7. Utilizar as diversas formas de representación e expresión para evocar situacións, accións, desexos e sentimentos, sexan de tipo real ou imaxinario.

9. Utilizar as normas que rexen os intercambios lingüísticos e os sinais extralingüísticos en diferentes situacións de comunicación, para reforzar o significado das súas mensaxes e atribuír sentido aos que recibe.

? Utilizar a un nivel axustado as posibilidades da forma de representación matemática para describir algúns obxectos e situacións da contorna, as súas características e propiedades, e algunhas accións que poden realizarse sobre eles, prestando atención ao proceso e os resultados obtidos.

Obxectivos de etapa

h) Utilizar a linguaxe verbal de forma axustada ás diferentes situacións de comunicación habituais para comprender e ser comprendido polos outros, expresar as súas ideas, sentimentos, experiencias e desexos, avanzar na construción de significados, regular a propia conduta e influír na dos demais.

Obxectivos de ámbito

Medio físico e social:

10. Mostrar interese e curiosidade cara á comprensión do medio físico e social, formulando preguntas, interpretacións e opinións propias sobre algúns acontecementos.

Comunicación e representación:

1. Expresar sentimentos, desexos e ideas mediante a linguaxe oral, axustándose progresivamente aos diferentes contextos e situacións de comunicación habituais e cotiáns e aos diferentes interlocutores.

2. Comprender as intencións e mensaxes que lle comunican outros nenos e adultos, valorando a linguaxe oral como un medio de relación cos demais.

3. Comprender, reproducir e recrear algúns textos de tradición cultural, mostrando actitude de valoración, goce e interese cara a eles.

4. Interesarse pola linguaxe escrita e valoralo como instrumento de información e goce e como medio para comunicar desexos, emocións e informacións.

7. Utilizar as diversas formas de representación e expresión para evocar situacións, accións,

desexos e sentimentos, sexan de tipo real ou imaxinario.

9. Utilizar as normas que rexen os intercambios lingüísticos e os sinais extralingüísticos en diferentes situacións de comunicación, para reforzar o significado das súas mensaxes e atribuír sentido aos que recibe.

Obxectivos de etapa

i) Enriquecer e diversificar as súas posibilidades expresivas mediante a utilización dos recursos e medios ao seu alcance, así como apreciar diferentes manifestacións artísticas propias da súa idade.

Obxectivos de ámbito

Comunicación e representación:

6. Interesarse e apreciar as producións propias e dos seus compañeiros e algunhas das diversas obras artísticas e icónicas que se lle presentan, atribuíndolles progresivamente significado e aproximándose así á comprensión do mundo cultural ao que pertence.

7. Utilizar as diversas formas de representación e expresión para evocar situacións, accións, desexos e sentimentos, sexan de tipo real ou imaxinario.

8. Utilizar técnicas e recursos básicos das distintas formas de representación e expresión, para aumentar as súas posibilidades comunicativas.

9. Utilizar as normas que rexen os intercambios lingüísticos e os sinais extralingüísticos en diferentes situacións de comunicación, para reforzar o significado das súas mensaxes e atribuír sentido aos que recibe.

10. Utilizar a un nivel axustado as posibilidades da forma de representación matemática para describir algúns obxectos e situacións da contorna, as súas características e propiedades, e algunhas accións que poden realizarse sobre eles, prestando atención ao proceso e os resultados obtidos.

EDUCACIÓN PRIMARIA

OBXECTIVOS XERAIS DA ETAPA

A Educación Primaria contribuirá a desenvolver nos nenos e nenas as capacidades que lles permitan:

Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, repararse para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.

Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e responsabilidade no estudo así como actitudes de confianza en si mesmo, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe.

Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos, que lles permitan desenvolverse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais cos que se relacionan.

Coñecer, comprender e respectar as diferentes culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres e a non discriminación de persoas con discapacidade.

Coñecer e utilizar de xeito apropiado a lingua castelá e, se a houber, a lingua cooficial da Comunidade Autónoma e desenvolver hábitos de lectura.

Adquirir en, polo menos, unha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lles permita expresar e comprender mensaxes sinxelas e desenvolverse en situacións cotiás.

Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser capaces de aplicarlos ás situacións da súa vida cotiá.

Coñecer e valorar a súa contorna natural, social e cultural, así como as posibilidades de acción e coidado do mesmo.

Iniciarse na utilización, para a aprendizaxe, das tecnoloxías da información e a comunicación desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que reciben e elaboran.

Utilizar diferentes representacións e expresións artísticas e iniciarse na construción de propostas visuais.

Valorar a hixiene e a saúde, aceptar o propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas e utilizar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social.

Coñecer e valorar os animais máis próximos ao ser humano e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.

Desenvolver as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así como unha actitude contraria á violencia, aos prexuízos de calquera tipo e aos estereotipos sexistas.

Fomentar a educación viaria e actitudes de respecto que incidan na prevención dos accidentes de tráfico.

OBXECTIVOS DE ETAPA/ COÑECEMENTO DO MEDIO

O ensino do Coñecemento do medio na etapa de Educación Primaria terá como obxectivo o desenvolvemento das seguintes capacidades:

Identificar os principais elementos da contorna natural, social e cultural, analizando a súa organización, as súas características e interaccións e progresando no dominio de ámbitos - espaciais cada vez máis complexos.

Comportarse de acordo cos hábitos de saúde e coidado persoal que se derivan do coñecemento do corpo humano, mostrando unha actitude de aceptación e respecto polas diferenzas individuais (idade, sexo, características físicas, personalidade).

Participar en actividades de grupo adoptando un comportamento responsable, construtivo e solidario, respectando os principios básicos do funcionamento democrático.

Recoñecer e apreciar a pertenza a grupos sociais e culturais con características propias, valorando as diferenzas con outros grupos e a necesidade do respecto aos Dereitos Humanos.

Analizar algunhas manifestacións da intervención humana no medio, valorándoa criticamente e adoptando un comportamento na vida cotiá de defensa e recuperación do equilibrio ecolóxico e de conservación do patrimonio cultural.

Recoñecer no medio natural, social e cultural, cambios e transformacións relacionados co paso do tempo e indagar algunhas relacións de simultaneidade e sucesión para aplicar estes coñecementos á comprensión doutros momentos históricos.

Interpretar, expresar e representar feitos, conceptos e procesos do medio natural, social e cultural mediante códigos numéricos, gráficos, cartográficos e outros.

Identificar, exporse e resolver interrogantes e problemas relacionados con elementos significativos da contorna, utilizando estratexias de procura e tratamento da información, formulación de conxecturas, posta a proba das mesmas, exploración de solucións alternativas e reflexión sobre o propio proceso de aprendizaxe.

Planificar e realizar proxectos, dispositivos e aparellos sinxelos cunha finalidade previamente establecida, utilizando o coñecemento das propiedades elementais dalgúns materiais, sustancias e obxectos.

Utilizar as tecnoloxías da información e a comunicación para obter información e como instrumento para aprender e compartir coñecementos, valorando a súa contribución á mellora das condicións de vida de todas as persoas.

OBXECTIVOS DE ETAPA / EDUCACIÓN ARTÍSTICA

O ensino da Educación artística na etapa de Educación Primaria ten como obxectivo o desenvolvemento das seguintes capacidades:

Indagar nas posibilidades do son, a imaxe e o movemento como elementos de representación e comunicación e utilízasas para expresar ideas e sentimentos, contribuíndo con iso ao equilibrio afectivo e á relación cos demais.

Explorar e coñecer materiais e instrumentos diversos e adquirir códigos e técnicas específicas das diferentes linguaxes artísticas para utilízasos con fins expresivos e comunicativos.

Aplicar os coñecementos artísticos na observación e a análise de situacións e obxectos da realidade cotiá e de diferentes manifestacións do mundo da arte e a cultura para comprendelos mellor e formar un gusto propio.

Manter unha actitude de procura persoal e colectiva, articulando a percepción, a imaxinación, a indagación e a sensibilidade e reflexionando á hora de realizar e gozar de diferentes producións artísticas.

Coñecer algunhas das posibilidades dos medios audiovisuais e as tecnoloxías da información e a comunicación nos que interveñen a imaxe e o son, e utilízosos como recursos para a observación, a procura de información e a elaboración de producións propias, xa sexa de forma autónoma ou en combinación con outros medios e materiais.

Coñecer e valorar diferentes manifestacións artísticas do patrimonio cultural propio e doutros pobos, colaborando na conservación e renovación das formas de expresión locais e estimando o enriquecemento que supón o intercambio con persoas de diferentes culturas que comparten un mesmo contorna.

Desenvolver unha relación de auto-confianza coa produción artística persoal, respectando as creacións propias e as dos outros e sabendo recibir e expresar críticas e opinións.

Realizar producións artísticas de forma cooperativa, asumindo distintas funcións e colaborando na resolución dos problemas que se presenten para conseguir un produto final satisfactorio.

Coñecer algunhas das profesións dos ámbitos artísticos, interesándose polas características do traballo dos artistas e gozando como público na observación das súas producións.

OBXECTIVOS DE ETAPA / EDUCACIÓN FÍSICA

O ensino da Educación física na etapa de Educación Primaria ten como obxectivo o desenvolvemento das seguintes capacidades:

Coñecer e valorar o seu corpo e a actividade física como medio de exploración e goce das súas posibilidades motrices, de relación cos demais e como recurso para organizar o tempo libre.

Apreciar a actividade física para o benestar, manifestando unha actitude responsable cara a un mesmo e as demais persoas e recoñecendo os efectos do exercicio físico, da hixiene, da alimentación e dos hábitos posturais sobre a saúde.

Utilizar as súas capacidades físicas, habilidades motrices e o seu coñecemento da estrutura e funcionamento do corpo para adaptar o movemento ás circunstancias e condicións de cada situación.

Adquirir, elixir e aplicar principios e regras para resolver problemas motores e actuar de forma eficaz e autónoma na práctica de actividades físicas, deportivas e artístico-expresivas.

Regular e dosificar o esforzo, chegando a un nivel de autoexigencia acorde coas súas posibilidades e a natureza da tarefa.

Utilizar os recursos expresivos do corpo e o movemento, de forma estética e creativa, comunicando sensacións, emocións e ideas.

Participar en actividades físicas compartindo proxectos, establecendo relacións de cooperación para alcanzar obxectivos comúns, resolvendo mediante o diálogo os conflitos que puidesen xurdir e evitando discriminacións por características persoais, de xénero, sociais e culturais.

Coñecer e valorar a diversidade de actividades físicas, lúdicas e deportivas como elementos culturais, mostrando unha actitude crítica tanto desde a perspectiva de participante como de espectador.

OBXECTIVOS DE ETAPA / LINGUA CASTELÁ

O ensino da Lingua castelá e Literatura na etapa de Educación Primaria terá como obxectivo o desenvolvemento das seguintes capacidades:

Comprender e expresarse oralmente e por escrito de forma adecuada nos diferentes contextos da actividade social e cultural.

Facer uso dos coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para escribir e falar de forma adecuada, coherente e correcta, e para comprender textos orais e escritos.

Utilizar a lingua para relacionarse e expresarse de xeito adecuado na actividade social e cultural, adoptando unha actitude respectuosa e de cooperación, para tomar conciencia dos propios sentimentos e ideas e para controlar a propia conduta.

Utilizar, en situacións relacionadas coa escola e a súa actividade, as diversas clases de escritos mediante os que se produce a comunicación coas institucións públicas ou privadas.

Usar os medios de comunicación social e as tecnoloxías da información e a comunicación, para obter, interpretar e valorar informacións e opinións diferentes.

Utilizar a lingua eficazmente na actividade escolar tanto para buscar, recoller e procesar información, como para escribir textos propios do ámbito académico.

Utilizar a lectura como fonte de pracer e de enriquecemento persoal, e aproximarse a obras relevantes da tradición literaria para desenvolver hábitos de lectura.

Comprender textos literarios de xéneros diversos adecuados en canto a temática e complexidade e iniciarse nos coñecementos das convencións específicas da linguaxe literaria.

Valorar a realidade plurilingüe de España como mostra de riqueza cultural.

OBXECTIVOS DE ETAPA / LINGUA GALEGA E LITERATURA

O ensino da Lingua castelá e Literatura na etapa de Educación Primaria terá como obxectivo o desenvolvemento das seguintes capacidades:

Reflexionar sobre os diferentes usos sociais das linguas para evitar os estereotipos lingüísticos que supón xuízos de valor e prexuízos clasistas, racistas ou sexistas.

Comprender e expresarse oralmente e por escrito de xeito adecuado nos diferentes contextos da actividade social e cultural cotiá.

Utilizar a lingua oral de xeito adecuado na actividade social e cultural adoptando unha actitude respectuosa e de cooperación.

Utilizar a lingua eficazmente na actividade escolar tanto para buscar, recoller, seleccionar, contrastar, transformar e procesar información, como para escribir textos propios do ámbito académico.

Usar, en situacións relacionadas coa escola e coa súa actividade, as diversas clases de escritos coa axuda dos cales se produce a comunicación, tanto entre as persoas coma destas coas institucións públicas ou privadas.

Utilizar os medios de comunicación social e as tecnoloxías da información e da comunicación para obter, interpretar e valorar informacións e opinións diferentes.

Utilizar adecuadamente a biblioteca e os seus diferentes departamentos como fonte de recursos variados para o gozo e o pracer de ler, así como para a obtención de informacións variadas.

Utilizar a lectura como fonte de pracer e de enriquecemento persoal, e aproximarse a obras relevantes da tradición literaria galega para desenvolver hábitos lectores.

Comprender textos literarios de xéneros diversos procedentes da literatura infantil e xuvenil galega adecuados en canto á temática e complexidade e iniciarse no coñecemento das convencións específicas da linguaxe literaria.

Valorar e estimar a lingua galega como lingua propia como mostra de identidade de Galicia e recoñecer a existencia da diversidade lingüística como feito cultural enriquecedor.

Facer uso dos coñecementos sobre a lingua e sobre as normas de uso lingüístico para escribir e falar de maneira adecuada, coherente e correcta e para comprender textos orais e escritos.

Reflexionar sobre os diferentes usos sociais das linguas para evitar estereotipos lingüísticos que supoñan xuízos de valor e prexuízos clasistas, racistas ou sexistas.

OBXECTIVOS DE ETAPA / LINGUA ESTRANXEIRA

O ensino da Lingua estranxeira na etapa de Educación Primaria terá como obxectivo o desenvolvemento das seguintes capacidades:

Escoitar e comprender mensaxes en interaccións verbais variadas, utilizando as informacións transmitidas para a realización de tarefas concretas diversas relacionadas coa súa experiencia.

Expresarse e interactuar oralmente en situacións sinxelas e habituais que teñan un contido e desenvolvemento coñecidos, utilizando procedementos verbais e non verbais e adoptando unha actitude respectuosa e de cooperación.

Escribir textos diversos con finalidades variadas sobre temas previamente tratados no aula e coa axuda de modelos.

Ler de forma comprensiva textos diversos, relacionados coas súas experiencias e intereses, extraendo información xeral e específica de acordo cunha finalidade previa.

Aprender a utilizar con progresiva autonomía todos os medios ao seu alcance, incluídas as novas tecnoloxías, para obter información e para comunicarse na lingua estranxeira.

Valorar a lingua estranxeira, e as linguas en xeral como medio de comunicación e entendemento entre persoas de procedencias e culturas diversas e como ferramenta de aprendizaxe de distintos contidos.

Manifestar unha actitude receptiva e de confianza na propia capacidade de aprendizaxe e de uso da lingua estranxeira.

Utilizar os coñecementos e as experiencias previas con outras linguas para unha adquisición máis rápida, eficaz e autónoma da lingua estranxeira.

Identificar aspectos fonéticos, de ritmo, acentuación e entonación, así como estruturas lingüísticas e aspectos léxicos da lingua estranxeira e usalos como elementos básicos da comunicación.

OBXECTIVOS DE ETAPA / MATEMÁTICAS

O ensino das Matemáticas na etapa de Educación Primaria terá como obxectivo o desenvolvemento das seguintes capacidades:

Utilizar o coñecemento matemático para comprender, valorar e producir informacións e mensaxes sobre feitos e situacións da vida cotiá e recoñecer o seu carácter instrumental para outros campos de coñecemento.

Recoñecer situacións do seu medio habitual para cuxa comprensión ou tratamento requíranse operacións elementais de cálculo, formulalas mediante formas sinxelas de expresión matemática ou resolvelas utilizando os algoritmos correspondentes, valorar o sentido dos resultados e explicar oralmente e por escrito os procesos seguidos.

Apreciar o papel das matemáticas na vida cotiá, gozar co seu uso e recoñecer o valor de actitudes como a exploración de distintas alternativas, a conveniencia da precisión ou a perseveranza na procura de solucións.

Coñecer, valorar e adquirir seguridade nas propias habilidades matemáticas para afrontar situacións diversas, que permitan gozar dos aspectos creativos, estéticos ou utilitarios e confiar nas súas posibilidades de uso.

Elaborar e utilizar instrumentos e estratexias persoais de cálculo mental e medida, así como procedementos de orientación espacial, en contextos de resolución de problemas, decidindo, en cada caso, as vantaxes do seu uso e valorando a coherencia dos resultados.

Utilizar de forma adecuada os medios tecnolóxicos tanto no cálculo como na procura, tratamento e representación de informacións diversas.

Identificar formas xeométricas da contorna natural e cultural, utilizando o coñecemento dos seus elementos e propiedades para describir a realidade e desenvolver novas posibilidades de acción.

Utilizar técnicas elementais de recollida de datos para obter información sobre fenómenos e situacións da súa contorna; representala de forma gráfica e numérica e formarse un xuízo sobre a mesma.

OBXECTIVOS DE ETAPA / RELIXIÓN E MORAL CATÓLICA

O ensino da Relixión e Moral Católica na etapa de Educación Primaria ten como obxectivo o desenvolvemento das seguintes capacidades:

Coñecer os aspectos básicos das relixións xa desaparecidas relacionándoas co cristianismo.

Recoñecer aos fundadores e algúns elementos distintivos das grandes relixións vixentes, na súa resposta ás preguntas básicas sobre o sentido da vida e o compromiso dos crentes.

Coñecer a Biblia, a súa estrutura e sentido, identificando algúns textos básicos como Palabra de Deus.

Descubrir a acción de Deus na natureza e na persoa, como fundamento e fonte dos valores básicos do ser humano.

Identificar algúns personaxes fundamentais da Historia da salvación e a súa resposta de fe, descubriendo o valor central da persoa de Xesucristo e a resposta de fe da Virxe María.

Valorar a novidade do amor de Deus que nos salva do pecado e da morte, polo seu Fillo Xesucristo e a través da vida e acción salvífica da Igrexa, Corpo de Cristo.

Identificar o significado dalgúns acontecementos, formulaciones, expresións e textos básicos da mensaxe cristiá, que faciliten a comprensión da vida do Espírito Santo no mundo e na Igrexa.

Identificar a Igrexa nas súas manifestacións, coñecer a presenza de Deus e a súa graza nos sacramentos, e o servizo eclesial prestado polos apóstolos e os seus sucesores.

Comprender e distinguir o sentido sacro, festivo, cultural e celebrativo das festas e os seus ritos nas relixións monoteístas, relacionándoas cos aspectos culturais e celebrativos da liturxia.

Analizar a xerarquía de valores, actitudes e normas que conforman o ser cristián, e aplicarlos ás distintas situacións da vida.

Valorar que a fe cristiá implica asumir responsabilidades, coñecer e comprender a raíz e o sentido da acción e do compromiso cristián, e manter unha actitude de tolerancia e respecto ante os sistemas éticos das distintas relixións.

Coñecer, valorar e respectar o patrimonio relixioso, artístico e cultural, que se manifesta a través da linguaxe simbólica e icónico da arquitectura, pintura, literatura, música e liturxia, como expresión da fe católica e doutras relixións.

Descubrir que o destino eterno do home empeza aquí como don que xorde da vitoria de Cristo sobre a morte.

EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA

OBXECTIVOS DA ETAPA

Os obxectivos desta etapa educativa, formulados en termos de capacidades que deben alcanzar os/as alumnos/as, son os seguintes:

Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás outras persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e grupos, exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos como valores comúns dunha sociedade plural e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.

Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres.

Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas outras persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo, os comportamentos sexistas e resolver pacificamente os conflitos.

Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes da información para, con sentido crítico, adquirir novos coñecementos. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.

Concibir o coñecemento científico como un saber integrado que se estrutura en distintas disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.

Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexos, e iniciarse no coñecemento, a lectura e o estudo da literatura.

Comprender e expresarse en máis dunha lingua estranxeira de maneira apropiada.

Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e a historia propia e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural, coñecer mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e sociedade galega ou a outras culturas do mundo.

Coñecer o corpo humano e o seu funcionamento, aceptar o propio e o das outras persoas, aprender a coidalo, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos do coidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o ambiente, contribuíndo á súa conservación e mellora.

Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e mellora e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.

Coñecer e valorar a importancia do uso do noso idioma como elemento fundamental para o mantemento da nosa identidade.

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

A ensinanza da Lingua castelá e Literatura nesta etapa terá como obxectivo o desenvolvemento das seguintes capacidades:

Comprender discursos orais e escritos nos diversos contextos da actividade social, cultural e académica.

Expresarse oralmente de xeito correcto, coherente, creativo e adecuado aos distintos contextos da actividade social, laboral e cultural, adoptando mediante o diálogo actitudes de respecto e de colaboración cos demais.

Expresarse por escrito de xeito correcto, coherente, creativo e adecuado aos distintos contextos da actividade social, laboral e cultural.

Utilizar eficazmente a lingua na actividade escolar para buscar, procesar e analizar información e mais para redactar ou expoñer textos propios do ámbito académico.

Utilizar criticamente e con progresiva autonomía as bibliotecas, os medios de comunicación social e as TIC para obter, interpretar, elaborar e valorar informacións de diversos tipos e opinións diferentes.

Aplicar con certa autonomía os coñecementos sobre a lingua e as normas de uso lingüístico para comprender textos orais e escritos e mais para escribir e falar con adecuación, coherencia e corrección.

Coñecer e respectar-la realidade plurilingüe e pluricultural do Estado español, de Europa e do mundo actual, facerse consciente da riqueza que representa e entender-las situacións que provoca o contacto de linguas.

Analizar-los diferentes usos sociais das linguas para evitar-los estereotipos que supoñen xuízos de valor e prexuízos clasistas, racistas ou sexistas.

Ler con fluidez, consolidar-lo hábito lector e facer da lectura fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo.

Comprender textos literarios utilizando os coñecementos sobre as convencións de cada xénero, os temas e motivos da tradición literaria e os recursos estilísticos.

Aproximarse ao coñecemento do patrimonio literario e valoralo como un xeito de simbolizar-la experiencia individual e colectiva en diferentes contextos histórico-culturais.

LINGUA GALEGA

O ensino da segunda lingua galega nesta etapa terá como obxectivo o desenvolvemento das seguintes capacidades:

Utilizar a lingua galega oralmente e por escrito, da forma máis axeitada á situación comunicativa.

Utilizar a lingua galega oralmente e por escrito para elaborar todo tipo de producións (descricións, narracións, diálogos, etc.) atendendo ás súas diferentes estruturas formais.

Coñecer os feitos máis salientables da orixe e da historia do idioma galego.

Entender a realidade lingüística de Galicia e relacionala co feito plurilingüe e pluricultural de España e do mundo.

Extraer información de textos escritos propios do ámbito do alumnado, seguir instrucións sinxelas, identificar os enunciados nos que aparece explícito o tema central e distinguir as partes do texto.

Realizar narracións orais claras e ben estruturadas sobre experiencias vividas, coa axuda dos medios audiovisuais e das tecnoloxías da información e da comunicación.

Recoñecer e utilizar de maneira reflexiva os nexos e conectores textuais máis comúns, en particular os temporais e explicativos.

Coñecer o vocabulario básico relacionado coa persoa.

Utilizar produtivamente o dicionario e outras fontes de consulta.

Coñecer e diferenciar as grafías, as sílabas, as palabras e as oracións.

Recoñecer morfoloxicamente as distintas clases de palabras.

Coñecer e aplicar con corrección as regras de acentuación.

Coñecer e aplicar con corrección as normas básicas de puntuación de textos.

Identificar o tema ou a idea principal e xerarquizar a información relevante dun texto.

Recoñecer as peculiaridades da lingua literaria en relación cos outros niveis da lingua.

Recoñecer as características dos xéneros literarios máis comúns: narrativa, lírica e dramática.

Compoñer textos propios, en soporte papel ou dixital, tomando como modelo un texto literario dos leídos e comentados na aula, ou realizar algunha transformación sinxela deles.

LINGUA INGLESA

O ensino da segunda lingua galega nesta etapa terá como obxectivo o desenvolvemento das seguintes capacidades:

Desenvolver a capacidade de comunicarse oralmente e por escrito de forma eficaz en situacións habituais de comunicación a través de tarefas específicas.

Desenvolver destrezas comunicativas, tanto receptivas como produtivas, co fin de realizar intercambios de información dentro e fóra da aula.

Ler diversos tipos de textos de forma comprensiva e autónoma, co fin de acceder a fontes de información variadas e como medio para coñecer culturas e formas de vida distintas ás propias.

Transferirle ao coñecemento da lingua estranxeira as estratexias de comunicación adquiridas na lingua materna ou na aprendizaxe doutras linguas, co fin de realizar tarefas interactivas en situacións reais ou simuladas.

Reflexionar sobre o funcionamento da lingua como elemento facilitador da aprendizaxe na realización de tarefas e como instrumento para o desenvolvemento da autonomía.

Utilizar estratexias de aprendizaxe e recursos didácticos (dicionarios, libros de consulta, materiais multimedia, etc.) co fin de buscar información e resolver situacións de aprendizaxe de forma autónoma.

Reflexionar sobre os propios procesos de aprendizaxe e desenvolver interese por incorporar melloras que leven ao éxito na consecución das tarefas suscitadas.

Acceder ao coñecemento da cultura que transmite a lingua estranxeira desenvolvendo respecto cara a ela e cara aos seus falantes, para lograr un mellor entendemento internacional.

Apreciar o valor da lingua estranxeira como medio de comunicación con persoas que pertencen a unha cultura diferente e como elemento favorecedor das relacións sociais e interpersoais.

LINGUA FRANCESA

O ensino da segunda lingua estranxeira nesta etapa terá como obxectivo o desenvolvemento das seguintes capacidades:

Comprender mensaxes orais claras e sinxelas, relativas ás situacións de comunicación máis habituais ou que conteñan información básica sobre o contorno próximo familiar e social e producidas por falantes ou por medios de reprodución e de comunicación.

Utilizar oralmente a lingua estranxeira co fin de satisfacer necesidades básicas de comunicación tanto en interaccións reais e propias da aula, como en interaccións simuladas que reproduzan situacións reais cotiás e interaccións sociais básicas, producindo textos comprensibles e amosando interese por comprender e facerse comprender.

Comprender mensaxes escritas relativas a situacións habituais de comunicación expresadas en diferentes tipos de texto, identificando cunha finalidade comunicativa concreta as informacións globais e específicas que transmiten os textos.

Escribir textos sinxelos con cohesión e coherencia e que respecten as regras do código escrito.

Ler de forma comprensiva e cada vez cun maior grao de autonomía textos adecuados ás capacidades e intereses co fin de obter informacións requiridas previamente.

Reflexionar sobre o funcionamento do sistema lingüístico na comunicación e valoralo como elemento que facilita a aprendizaxe e mellora as producións propias.

Comparar distintos aspectos socioculturais característicos dos países nos que se fala a lingua estranxeira cos propios, identificando trazos básicos e evitando os estereotipos, e incidindo nos trazos característicos da cultura galega para cumprir, se é o caso, o papel de intermediario lingüístico e cultural, abordando con eficacia a resolución de malentendidos interculturais.

Usar estratexias de aprendizaxe xa aprendidas noutras linguas e desenvolver e ampliar outras mediante a comparación e contraste entre as diferentes linguas do currículo, aplicando á experiencia previa nesas linguas á aprendizaxe da segunda lingua estranxeira.

OBXECTIVOS DA MATERIA (CIENCIAS DA NATUREZA/BIOLOXÍA E XEOLOXÍA E FÍSICA E QUÍMICA)

O citado decreto indica os obxectivos que, en termos de capacidades, deben conseguir os/as alumnos/as nestas materias desta etapa educativa son as seguintes:

Comprender e utilizar as estratexias e os conceptos básicos das ciencias da natureza para interpretar os fenómenos naturais, así como para analizar e valorar as repercusións do desenvolvemento científico e das aplicacións tecnolóxicas.

Aplicar, na resolución de problemas e en sinxelas investigacións, estratexias coherentes cos procedementos das ciencias, tales como a discusión do interese dos problemas propostos, a formulación de hipóteses, a elaboración de estratexias de resolución e de deseños experimentais, a análise de resultados, a consideración de aplicacións e repercusións do estudo realizado e a busca de coherencia global.

Comprender e expresar mensaxes con contido científico utilizando diferentes linguaxes como oral, escrita, gráfica, icónica, multimedia, etc. con propiedade, así como comunicar a outros argumentacións e explicacións empregando os coñecementos científicos.

Buscar e seleccionar información sobre temas científicos utilizando diferentes fontes e medios e empregala, valorando o seu contido, para fundamentar e orientar os traballos sobre temas científicos e o ambiente, así como para contrastar as opinións persoais.

Desenvolver hábitos favorables á promoción da saúde persoal e comunitaria en ámbitos como alimentación, hixiene e sexualidade, facilitando estratexias que permitan facer fronte aos riscos da sociedade actual en aspectos relacionados co consumo, coas drogodependencias e coa transmisión de enfermidades.

Comprender a importancia de utilizar os coñecementos provenientes das ciencias da natureza para satisfacer as necesidades humanas e participar na necesaria toma de decisións verbo de problemas locais e globais aos cales nos enfrontamos.

Adoptar actitudes críticas fundamentadas no coñecemento científico para analizar, individualmente ou en grupo, cuestións relacionadas coa ciencia, a tecnoloxía e a sociedade.

Coñecer e valorar os problemas aos cales se enfronta hoxe a humanidade en relación á sobreexplotación dos recursos, ás diferenzas entre países desenvolvidos e non, e a necesidade de busca e aplicación de medidas, para avanzar cara ao logro dun futuro sustentable.

Valorar o carácter tentativo e creativo das ciencias da natureza así como as súas contribucións ao pensamento humano ao longo da historia, apreciando os grandes debates superadores de dogmatismos e as revolucións científicas que marcaron a evolución cultural da humanidade e as súas condicións de vida.

Ser quen de buscar e de utilizar o coñecemento científico propio, planificando de forma autónoma a acción e posta en práctica das actividades de aprendizaxe, e de utilizar uns criterios de avaliación para autocorrixirse no caso en que sexa necesario.

TECNOLOXÍA

O ensino das Tecnoloxías nesta etapa terá como finalidade o desenvolvemento das seguintes capacidades:

Analizar os obxectos e sistemas técnicos para identificar os seus elementos e as funcións que realizan, explicar o seu funcionamento, utilízalos e controlalos de diversas formas, e recoñecer as condicións fundamentais que interveñen no seu deseño e construción.

Abordar con autonomía e creatividade, individualmente e en grupo, problemas tecnolóxicos traballando de forma ordenada e metódica para estudar o problema, recompilar e seleccionar información procedente de distintas fontes, elaborar a documentación pertinente, concibir, deseñar, planificar e construír obxectos ou sistemas que resolvan o problema e avaliar a súa idoneidade desde distintos puntos de vista.

Actuar de xeito dialogante, flexible, responsable e voluntario no traballo en equipo, na procura de solucións, na toma de decisións e na execución das tarefas encomendadas con actitude de respecto, cooperación, tolerancia e solidariedade.

Empregar as destrezas e os coñecementos necesarios para a análise, intervención, deseño, elaboración e manipulación de forma segura e precisa de materiais, obxectos e sistemas.

Expresar e comunicar ideas e solucións técnicas, así como explorar a súa viabilidade e alcance utilizando os medios tecnolóxicos, os recursos gráficos, a simboloxía e o vocabulario axeitados.

Adoptar actitudes favorables á resolución de problemas técnicos, desenvolvendo interese e curiosidade cara á actividade tecnolóxica, analizando e valorando criticamente a investigación e o desenvolvemento tecnolóxico e a súa influencia na sociedade, no ambiente, na saúde e na calidade de vida das persoas.

Manexar con soltura aplicacións informáticas para buscar, almacenar, organizar, manipular, recuperar, presentar, compartir e publicar información, e empreñar de forma habitual as redes de comunicación na propia formación, na busca de emprego e para acceder a servizos electrónicos administrativos ou comerciais.

Interesarse polos avances tecnolóxicos valorando criticamente a súa contribución á mellora do benestar social e individual, e incorporándoos ao seu facer cotiá.

EDUCACIÓN FÍSICA

O ensino da Educación física nesta etapa terá como finalidade o desenvolvemento das seguintes capacidades:

Coñecer os trazos que definen unha actividade física saudable e os efectos beneficiosos que esta ten para a saúde individual e colectiva.

Valorar a práctica habitual e sistemática de actividades físicas como medio para mellorar as condicións de saúde e calidade de vida.

Realizar tarefas dirixidas ao incremento das posibilidades de rendemento motor, a mellóraa da condición física para a saúde e ao perfeccionamiento das funcións de axuste, dominio e control corporal, adoptando unha actitude de autoexigencia na súa execución.

Coñecer e consolidar hábitos saudables, técnicas básicas de respiración e relaxación como medio para reducir desequilibrios e aliviar tensións producidas na vida cotiá e na práctica físico-deportiva.

Planificar actividades que permitan satisfacer as necesidades en relación ás capacidades físicas e habilidades específicas a partir da valoración do nivel inicial.

Realizar actividades físico-deportivas no medio natural que teñan baixo impacto ambiental, contribuíndo á súa conservación.

Coñecer e realizar actividades deportivas e recreativas individuais, colectivas e de adversario, aplicando os fundamentos reglamentarios técnicos e tácticos en situacións de xogo, con progresiva autonomía na súa execución.

Mostrar habilidades e actitudes sociais de respecto, traballo en equipo e deportividade na participación en actividades, xogos e deportes, independentemente das diferenzas culturais, sociais e de habilidade.

Practicar e deseñar actividades expresivas con ou sen base musical, utilizando o corpo como medio de comunicación e expresión creativa.

Adoptar unha actitude crítica ante o tratamento do corpo, a actividade física e o deporte no contexto social.

MATEMÁTICAS

A ensinanza das matemáticas nesta etapa contribuirá a que o alumnado desenvolva as capacidades implícitas nos seguintes obxectivos xerais:

Incorporar á linguaxe habitual os modos de argumentación e as formas de expresión matemática (numérica, alxébrica, xeométrica, gráfica, probabilística, etc.), tanto nas situacións que se suscitan na vida cotiá como nas procedentes dos ámbitos matemático ou científico, co obxecto de mellorar a comunicación e promover a reflexión sobre as propias actuacións.

Cuantificar aqueles aspectos da realidade que permitan interpretala mellor: utilizar procedementos de medida, técnicas de recollida e análise de datos, empregar a clase de número e a notación máis adecuada para representalos e realizar o cálculo máis apropiado a cada situación.

Identificar os elementos matemáticos (datos estatísticos, xeométricos, gráficos, cálculos, etc.) presentes nos medios de comunicación, internet, publicidade ou outras fontes de información; analizar criticamente as funcións que desempeñan estes elementos matemáticos e valorar se a súa achega mellora a comprensión das mensaxes.

Identificar, describir, representar e cuantificar as formas e relacións espaciais que se presentan na vida cotiá, en contextos científicos e artísticos, analizar as propiedades e relacións xeométricas implicadas, valorar a súa compoñente estética e estimular a creatividade e a imaxinación.

Utilizar de forma adecuada os distintos medios tecnolóxicos (calculadoras, ordenadores, etc.) para realizar cálculos numéricos ou alxébricos, comprobar propiedades xeométricas, buscar, tratar, representar e transmitir informacións de índole diversa e como axuda na aprendizaxe.

Fortalecer a capacidade de razoamento, actuando ante os problemas que se suscitan na vida cotiá de acordo con modos propios da actividade matemática, tales como a exploración sistemática de alternativas, o preguntas ante as apreciacións intuitivas, a flexibilidade para modificar o punto de vista, a precisión na linguaxe, a xustificación dos razoamentos, a perseveranza na procura de solucións ou a necesidade da súa verificación.

Formular e resolver problemas matemáticos ou procedentes doutras ámbitos, individualmente ou en grupo, empregando distintos recursos e instrumentos, valorando a conveniencia das estratexias utilizadas en función da análise dos resultados obtidos e mostrando unha actitude positiva e confianza na propia capacidade.

Integrar os coñecementos matemáticos na bagaxe cultural propia, en conxunción cos saberes que se van adquirindo desde as distintas áreas e aplicalos para analizar e valorar fenómenos sociais como a diversidade cultural, o respecto ao ambiente, a saúde, o consumo, a igualdade de xénero ou a convivencia pacífica.

Valorar as matemáticas como parte integrante da nosa cultura desde un punto de vista histórico, apreciando a súa contribución ao desenvolvemento da sociedade actual.

CIENCIAS SOCIAIS

O ensino das ciencias sociais, xeografía e historia, nesta etapa, terá como obxectivo o desenvolvemento das seguintes capacidades:

Promover o sentimento de pertenza á Comunidade galega e ás outras entidades políticas, sociais e culturais nas que se integra, participando nelas con plena conciencia dos seus dereitos e deberes, desde posicións solidarias e respectuosas con outras comunidades, estados e culturas.

Identificar os procesos e mecanismos básicos que rexen a realidade social e as interrelacións entre os feitos políticos, económicos, sociais e culturais, utilizando este coñecemento para comprender o pasado e as sociedades actuais, asumir que estas son o resultado de longos procesos de cambio e dunha pluralidade de causas, e, o papel que xogan nelas os homes e as mulleres e, así mesmo, analizar os problemas máis relevantes que se deducen dese estudo.

Identificar, localizar e analizar, a diferentes escalas, as características do medio físico e as interaccións que os grupos sociais establecen con el na utilización do espazo e dos seus recursos, valorando as consecuencias de tipo económico, social, político e medioambiental das mesmas.

Comprender que o territorio e a súa ordenación son o resultado da interacción das sociedades, ao longo da historia, sobre o medio no que se desenvolven e organizan.

Identificar, localizar e comprender as características básicas da diversidade xeográfica do mundo, das grandes áreas xeoeconómicas e os rasgos físicos e humanos de Europa, España e Galicia.

Identificar e localizar no tempo e no espazo os procesos e acontecementos máis relevantes na historia do mundo, de Europa, de España e de Galicia, identificando causas e consecuencias dos mesmos, para adquirir unha perspectiva global da evolución da Humanidade, e para conseguir ser capaces de elaborar unha interpretación dinámica da mesma que permita comprender a pluralidade de comunidades en que se distribúen os seres humanos e, de xeito particular, a propia.

Valorar a diversidade cultural (puntos de vista, formas de vida, códigos morais) manifestando actitudes de respecto e tolerancia por outras culturas e por opinións que non coinciden coas propias, sempre que non sexan atentatorias contra a dignidade humana, sen renunciar por elo a un xuízo crítico sobre as mesmas.

Comprender e identificar as novas necesidades sociais que se produciron a partir da revolución industrial e a maneira en que inflúen na organización das paisaxes rurais e urbanas.

Coñecer os elementos técnicos básicos das manifestacións artísticas dentro da súa realidade socio-cultural, para aprender así a valorar o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico, asumindo a responsabilidade que supón a súa conservación e apreciándoo como recurso para o enriquecemento individual e colectivo.

Comprender a singularidade do patrimonio natural, histórico, cultural e lingüístico galego, participando activamente na súa conservación e mellora.

Adquirir e empregar o vocabulario específico que aportan as Ciencias Sociais para que a súa incorporación ó vocabulario habitual aumente a precisión no uso da linguaxe e riqueza a comunicación.

Obter, comprender e relacionar información verbal, escrita, gráfica, icónica, estatística e cartográfica procedente de fontes diversas, incluídas as que corresponden ó contorno físico e social, ós medios de comunicación e ás tecnoloxías da información. Aprender a tratala de xeito autónomo e crítico de acordo coa fin perseguida, e comunicala ós demais de maneira organizada e intelixible.

Valorar a construción colectiva do coñecemento científico, recoñecendo o seu carácter provisional e comparalo co coñecemento social.

Realizar tarefas en grupo e participar en debates cunha actitude construtiva, crítica e tolerante, fundamentando adecuadamente as opinións e valorando o diálogo como unha vía necesaria para a solución dos problemas humanos e sociais.

Resolver problemas e levar cabo estudos e investigacións escolares aplicando os instrumentos conceptuais, as técnicas e os procedementos básicos da indagación característicos das Ciencias Sociais.

Coñecer o funcionamento das sociedades democráticas, apreciando os seus valores fundamentais e o feito de que os dereitos e liberdades humanas constitúen un logro irrenunciable da humanidade e unha condición necesaria para a paz. Denunciar, en consecuencia, actitudes e situacións discriminatorias e inxustas, amosándose solidario cos pobos, grupos sociais e persoas privados dos seus dereitos ou dos recursos económicos necesarios.

Procurar a comprensión da realidade social galega actual como unha realidade dinámica e cambiante que se constrúe continuamente en contacto con outras sociedades e culturas .

Asumir a necesidade de ordenación do territorio desde criterios sustentables, respectando o patrimonio natural e construído e contemplando, así mesmo, o panorama futuro que pode ofrecerse trala análise destes presupostos.

RELIXIÓN

Os obxectivos xerais de etapa corresponden aos do currículo de Relixión Católica para a ESO propostos pola Comisión Episcopal de Ensino e Catequese. Así, ao finalizar a etapa, preténdese que os alumnos e as alumnas sexan capaces de:

Coñecer e interpretar os distintos elementos que conforman o fenómeno relixioso na súa estrutura e a súa expresión histórica, como base de comprensión das distintas relixións.

Razoar as respostas que as grandes relixións dan ás preguntas do ser humano sobre a concepción do ser humano e o seu destino último.

Coñecer a Biblia, na súa orixe, estrutura, finalidade e interpretación pertinente en relación coa historia e experiencia relixiosa de Israel, e como expresión da revelación de Deus Pai aos homes.

Coñecer os contidos do cristianismo que fundamentan a concepción do ser humano creado por Deus e destinado a ser fillo seu.

Identificar a Xesucristo como Fillo de Deus, salvador encarnado entre os homes, mediante o coñecemento e análise da súa mensaxe, a súa vida e a súa presenza polo Espírito Santo.

Analizar e valorar o sentido e finalidade da Igrexa en canto realización institucional do servizo de humanización e salvación que Cristo ofrece ao ser humano, e descubrir a súa achega aos procesos máis importantes da historia española e europea.

Coñecer e valorar a resposta dos crentes á mensaxe e acontecemento cristián, que se realiza na Igrexa.

Comprender e distinguir a acción salvadora de Cristo, e o carácter celebrativo de cada un dos sacramentos.

Descubrir os fundamentos racionais e revelados que xustifican o ensino moral da Igrexa católica, e orientan a relación do ser humano con Deus, consigo mesmo, cos outros e co mundo.

Analizar as esixencias e compromisos dos cristiáns na súa relación con Deus, consigo mesmo e cos demais, relacionándoos con outras opcións presentes na sociedade e nas grandes relixións.

Recoñecer e valorar os fitos máis importantes da fe cristiá na historia da Igrexa, nas grandes obras da cultura e nas súas festas, considerando tamén as achegas doutras relixións.

Analizar os principios que fundamentan a fe cristiá na vida eterna, valorando criticamente a proposta das grandes relixións.

EDUCACIÓN PARA A CIUDADANÍA E EDUCACIÓN ÉTICO-CÍVICA

As materias Educación para a cidadanía e os dereitos humanos e a Educación Ético-cívica nesta etapa, terán como obxectivo o desenvolvemento das seguintes capacidades:

Recoñecer a condición humana na súa dimensión individual e social, aceptando a propia identidade, as características e experiencias persoais respectando as diferenzas cos outros e desenvolvendo a autoestima.

Desenvolver e expresar os sentimentos e as emocións, así como as habilidades comunicativas e sociais que permiten participar en actividades de grupo con actitude solidaria e tolerante, utilizando o diálogo e a mediación para abordar os conflitos.

Desenvolver a iniciativa persoal asumindo responsabilidades e practicar formas de convivencia e participación baseadas no respecto, a cooperación e o rexeitamento á violencia aos estereotipos e prexuízos.

Coñecer, asumir e valorar positivamente os dereitos e obrigacións que se derivan da Declaración Universal dos Dereitos Humanos e da Constitución Española, identificando os valores que os fundamentan, aceptándoos como criterios para valorar eticamente as condutas persoais e colectivas e as realidades sociais.

Identificar a pluralidade das sociedades actuais recoñecendo a diversidade como enriquecedora da convivencia e defender a igualdade de dereitos e oportunidades de todas as persoas, rexeitando as situacións de inxustiza e as discriminacións existentes por razón de sexo, orixe, crenzas, diferenzas sociais, orientación afectivo-sexual ou de calquera outro tipo, como unha vulneración da dignidade humana e causa perturbadora da convivencia.

Recoñecer os dereitos das mulleres, valorar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos entre eles e rexeitar os estereotipos e prexuízos que supoñan discriminación entre homes e mulleres.

Coñecer e apreciar os principios que fundamentan os sistemas democráticos e o funcionamento do Estado español e da Unión Europea, tomando conciencia do patrimonio común e da diversidade social e cultural.

Coñecer os fundamentos do modo de vida democrático e aprender a obrar de acordo con eles nos diferentes ámbitos de convivencia. Asumir os deberes cidadáns no mantemento dos bens comúns e o papel do Estado como garante dos servizos públicos.

Valorar a importancia da participación na vida política ou outras formas de participación cidadá, como a cooperación, o asociacionismo e o voluntariado.

Coñecer as causas que provocan a violación dos dereitos humanos, a pobreza e a desigualdade, así como a relación entre os conflitos armados e o subdesarrollo, valorar as accións encamiñadas á consecución da paz e a seguridade e a participación activa como medio para lograr un mundo máis xusto.

Recoñecerse membros dunha cidadanía global. Mostrar respecto crítico polos costumes e modos de vida de poboacións distintas á propia e manifestar comportamentos solidarios coas persoas e colectivos desfavorecidos.

Identificar e analizar as principais teorías éticas, recoñecer os principais conflitos sociais e morais do mundo actual e desenvolver unha actitude crítica ante os modelos que se transmiten a través dos medios de comunicación.

Adquirir un pensamento crítico, desenvolver un criterio propio e habilidades para defender as súas posicións en debates, a través da argumentación documentada e razoada, así como valorar as razóns e argumentos dos outros.

MÚSICA

A ensinanza da Música nesta etapa terá como obxectivo o desenvolvemento das seguintes capacidades:

Utilizar a voz, o corpo, obxectos, instrumentos e recursos tecnolóxicos para expresar ideas e sentimentos, enriquecendo as propias posibilidades de comunicación e respetando outras formas distintas de expresión.

Desenvolver e aplicar diversas habilidades e técnicas que posibiliten a interpretación (vocal, instrumental e de movemento e danza) e a creación musical, tanto de forma individual como en grupo.

Escouitar unha ampla variedade de obras, de distintos estilos, xéneros, tendencias e culturas musicais, apreciando o seu valor como fonte e coñecemento, enriquecemento intercultural e placer persoal e interesándose por ampliar e diversificar as preferencias musicais propias.

Recoñecer as características de diferentes obras musicais como exemplos da creación artística e do patrimonio cultural, recoñecendo a súas intencións e función e aplicando a terminoloxía apropiada para describilas e valoralas críticamente.

Utilizar de forma autónoma diversas fontes de información-medios audiovisuais, Internet, textos, partituras e outros recursos gráficos- para o coñecemento e disfrute da música. Coñecer e utilizar diferentes medios audiovisuais e tecnoloxías da información e da comunicación como recursos para a produción musical, valorando a súa contribución as distintas actividades musicais e o aprendizaxe autónomo da música.

Participar na organización e realización de actividades musicais desenvolvidas en diferentes contextos, con respecto e disposición para superar estereotipos e prexuízos, tomando conciencia, como membro dun grupo, do enriquecemento que se produce coas aportacións dos demais.

Comprender e apreciar as relacións entre o linguaxe musical e outros linguaxes e ámbitos de coñecemento, así como a función e significado da música en diferentes producións artísticas e audiovisuais e nos medios de comunicación.

Elaborar xuízos criterios persoais, mediante un análise crítico dos diferentes usos sociais da música, aplicándos con autonomía e iniciativa a situación cotiáns e valorando a contribución que a música pode facer á vida persoal e da comunidade.

Valorar o silencio e sonido como parte integral do medio ambiente e da música, tomando conciencia dos problemas creados pola contaminación acústica e as súas consecuencias.

EDUCACIÓN PLÁSTICA E VISUAL

A ensinanza da educación Plástica e Visual nesta etapa terá como obxectivo o desenvolvemento das seguintes capacidades:

Observar, percibir e interpretar correctamente todo tipo de mensaxes visuais do contorno.

Utilizar os elementos conformadores da linguaxe plástica e visual co fin de enriquecer as súas posibilidades expresivas e comunicativas.

Observar, comprender e analizar as formas captando as súas calidades formais e estéticas, tanto superficiais como internas.

Comprender e analizar as diferentes relacións que se dan entre os elementos da linguaxe visual e plástica, así como a súa relación con outras linguaxes.

Representar as formas no plano dun xeito obxectivo e convencional.

Gozar coa realización das súas producións, valorando a linguaxe plástica e considerándoa unha actividade gratificante e de benestar persoal.

Respectar e apreciar as producións dos demais, aínda que non estean de acordo cos seus gustos, superando posicións estereotipadas.

Valorar a constancia no traballo para encontrar mellores solucións gráfico-plásticas para expresar as súas emocións, sentimentos e ideas.

Interpretar formas no plano de xeito obxectivo e convencional.

Apreciar o feito artístico nas manifestacións cotiás en imaxes e formas.

Valorar e apreciar o material, poñendo coidado na súa limpeza e mantemento para que se adapte mellor ás súas esixencias creativas.

2. DECISIÓNS XERAIS SOBRE A METODOLOXÍA

INFANTIL

Actividades de carácter lúdico e suficientemente atractivas que propicien unha aprendizaxe significativa.

Organización dos contidos baseada no principio de conexión co repaso regular e periódico dos contidos abordados con anterioridade como reforzo a alumnos que por falta de madurez non acadaron os obxectivos propostos no seu momento.

Principio de globalización de forma que calquera actividade pon en xogo todos os mecanismos: cognitivos, psicomotores, afectivos, de comunicación, de atención....

Ensino activo como forma de aprender de maneira que os nenos participan e son protagonistas da súa propia aprendizaxe.

Motivación de forma que o neno se sinta atraído por a aprendizaxe.

Partir sempre das posibilidades de razoamento e aprendizaxe do neno

A organización do tempo debe de ser flexible para adecuarse aos diferentes ritmos e adaptarse ás variadas necesidades dos nenos

PRIMARIA

O proceso de ensino e aprendizaxe debe cumprir os seguintes requisitos:

Partir do nivel de desenvolvemento do alumnado e das súas aprendizaxes previas.

Asegurar a construción de aprendizaxes significativas a través da mobilización dos seus coñecementos previos e da memorización comprensiva.

Posibilitar que os alumnos realicen aprendizaxes significativas por si sos.

Favorecer situacións nas que os alumnos deben actualizar os seus coñecementos.

Proporcionar situacións de aprendizaxe que teñen sentido para os alumnos, co fin de que resulten motivadoras.

En coherencia co exposto, os principios que orientan a nosa práctica educativa son os seguintes:

Metodoloxía activa.

Supón atender a dous aspectos intimamente relacionados:

- Integración activa dos alumnos na dinámica xeneral do aula e na adquisición e configuración das aprendizaxes.

- Participación no deseño e desenvolvemento do proceso de ensino e aprendizaxe.

Motivación.

Consideramos fundamental partir dos intereses, demandas, necesidades e expectativas dos alumnos. Tamén será importante arbitrar dinámicas que fomenten o traballo en grupo.

Autonomía na aprendizaxe.

Como consecuencia dos dous puntos anteriores, a metodoloxía favorece a maior participación dos alumnos. Concrétase nos seguintes aspectos:

- A utilización dunha linguaxe sinxela, claro e estruturado na presentación dos novos contidos.

- A gradación das actividades, cuxa jerarquización varía segundo a natureza de cada programa, aparecendo en último lugar as que requiren un maior grao de habilidade e autonomía.

- A énfase nos procedementos e técnicas de aprendizaxe, que inclúen unha reflexión sobre os contidos obxecto de estudo e unha revisión final.

Programación cíclica, perfectamente integrada nos obxectivos xerais da etapa; e unha rigorosa selección dos contidos, que reforzan o aprendido nos cursos precedentes e abren o coñecemento cara a novos temas.

Atención á diversidade do alumnado.

A nosa intervención educativa cos alumnos asume como un dos seus principios básicos ter en conta os seus diferentes ritmos de aprendizaxe, así como os seus distintos intereses e motivacións.

Sensibilidade pola educación en valores.

O progresivo acceso a formas de conduta máis autónomas e a crecente socialización dos alumnos fai obrigada a educación en valores. Esta contéplase na presentación explícita de actividades que conducen á adopción de actitudes positivas sobre o coidado do propio corpo, a conservación da natureza, a convivencia

Avaliación do proceso educativo.

A avaliación concíbese dunha forma holística, é dicir, analiza todos os aspectos do proceso educativo e permite a retroalimentación, a achega de informacións precisas que permiten reestruturar a actividade no seu conxunto.

EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA

CRITERIOS METODOLÓXICOS

No proceso de ensino-aprendizaxe xogan un papel importante tanto os criterios metodolóxicos, que guían a intervención educativa, como as medidas organizativas e estruturais que permiten a utilización adecuada dos recursos.

As liñas metodolóxicas que deben orienta-la intervención educativa pódense sintetizar e concretar da seguinte forma:

- a) Partirase do nivel de desenvolvemento do alumno/a, para construí-la partir de aí, outras aprendizaxes que favorezan e melloren o seu rendemento.
- b) A metodoloxía adaptarase ás características de cada alumno e alumna, atendendo á súa diversidade, favorecerá a capacidade dos alumnos para aprender por si mesmos e para traballar en equipo, e atenderá aos diferentes ritmos de aprendizaxe.
- c) A organización docente deberá atender ás necesidades, aptitudes e intereses dos alumnos segundo váianse detectando no proceso de ensino-aprendizaxe.
- d) A agrupación de alumnos no aula poderá ser variable e flexible, en función das actividades que se vaian a realizar no aula, sen desprezar por iso o traballo persoal e individualizado.
- e) Darase prioridade á comprensión dos contidos fronte á aprendizaxe puramente mecánico ou memorístico.
- f) Propiciaranse as oportunidades para que os alumnos poidan poñer en práctica os novos coñecementos, de modo que poidan comproba-la utilidade do que aprenderon, e saiban aplicalo noutros contextos á súa vida cotiá.
- g) A actividade educativa procurará dar unha formación personalizada, se fomentará a participación dos alumnos, asegurará unha efectiva igualdade entre o alumnado, e promoverá a relación coa contorna.
- h) Se fomentará, de acordo coas competencias básicas, a reflexión persoal sobre o realizado e a elaboración de conclusións con respecto ao que se aprendeu; desta forma, os alumnos analizarán o seu progreso respecto de os seus coñecementos.

Organización de recursos

- Concordancia entre os obxectivos propostos e aqueles enunciados no Proxecto Curricular.
- Coherencia dos contidos propostos cos obxectivos.
- Secuenciación progresiva dos contidos cunha adecuada correspondencia ao nivel educativo.
- Adecuación aos criterios de avaliación e ao contexto educativo do centro.
- Variedade de actividades, de diferente tipoloxía, para atender ás diferenzas individuais.
- Claridade na exposición e riqueza gráfica.
- Outros recursos que poidan facilita-la actividade educativa (material complementario en distintos soportes: documentos fotocopiados, audiovisuais, CD-ROM con recursos didácticos).

3. CRITERIOS XERAIS DO CENTRO SOBRE A AVALIACIÓN DO ALUMNADO

INFANTIL

Os instrumentos fundamentais de avaliación en Infantil son:

- A observación directa
- Os traballos realizados por o neno en clase.

O rexistro de datos que figura no caderno do profesor bascúlase logo nos boletíns de notas en forma de observacións tendo en conta os seguintes aspectos fundamentais:

- Expresión e comprensión oral: pronuncia e construción de frase, vocabulario e comprensión de ordes
- Control do corpo, coordinación de movementos e dominio do espacio
- Participación e integración na clase
- Respecto ás normas de convivencia
- Lectoescritura en canto a obxectivos propostos na unidade
- Lóxica matemática: conceptos lóxico matemáticos traballados na unidade
-

En Infantil debido ás propias características da etapa, valoramos mais o progreso e evolución do alumno ao longo do curso, que a adquisición dos contidos traballados nunha unidade. Sendo así a avaliación: continúa, formativa e sistemática.

Elaborados por o ciclo de educación infantil:

- Control do corpo
- Observación directa
- Traballos realizados por o neno
- Respecto ás normas de convivencia
- Participación
- Expresión e comprensión oral:
  - pronuncia
  - construción de frases
  - vocabulario
  - ...
- Compresión de ordes sinxelas

PRIMARIA

A avaliación en Galicia ven regulada pola *Orde do 23 de novembro de 2007* e neste centro concíbese e practica do seguinte xeito:

Continua e global, xa que atende á aprendizaxe como proceso, contrastando os diversos momentos ou fases, e ademais, tendo en conta o progreso do alumno no conxunto das áreas do currículo. Contémplanse tres modalidades:

- Avaliación inicial. Proporciona datos achega do punto de partida de cada alumno, proporcionando unha primeira fonte de información sobre os coñecementos previos e características persoais, que permiten unha atención ás diferenzas e unha metodoloxía adecuada.
- Avaliación formativa. Concede importancia á evolución ao longo do proceso, conferindo unha visión das dificultades e progresos de cada caso.
- Avaliación sumativa. Establece os resultados ao termo do proceso total de aprendizaxe en cada período formativo e a consecución dos obxectivos.

Individualizada, centrándose na evolución de cada alumno e na súa situación inicial e particularidades.

Integradora, para o que contempla a existencia de diferentes grupos e situacións e a flexibilidade na aplicación dos criterios de avaliación que se seleccionan.

Cualitativa, na medida en que se aprecian todos os aspectos que inciden en cada situación particular e aválíanse de forma equilibrada os diversos niveis de desenvolvemento do alumno, non só os de carácter cognitivo.

Orientadora, dado que achega ao alumno ou alumna a información precisa para mellorar a súa aprendizaxe e adquirir estratexias apropiadas.

Revisemos algúns dos procedementos e instrumentos existentes para avaliar o proceso de aprendizaxe:

A. Observación sistemática:

- Escala de observación.
- Rexistro anecdótico persoal.

B. Análise das producións dos alumnos:

- Monografías.
- Resumos.
- Traballos de aplicación e síntese.
- Caderno de clase.
- Textos escritos.
- Producións orais.

C. Intercambios orais cos alumnos:

- Diálogo.
- Entrevista.
- Postas en común.
- Asembleas.

D. Probas específicas:

- Obxectivas.
- Abertas.
- Exposición dun tema.
- Resolución de exercicios.

E. Autoevaluación.

F. Coevaluación.

EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA

A avaliación en Galicia ven regula pola orde *Orde do 21 de decembro de 2007 e Orde do 23 de xuño de 2008 pola que se modifica a do 21 de decembro de 2007* e neste centro concíbese e practica do seguinte xeito:

Continua e contéplanse tres modalidades:

- Avaliación inicial. Proporciona datos achega do punto de partida de cada alumno, proporcionando unha primeira fonte de información sobre os coñecementos previos e características persoais, que permiten unha atención ás diferenzas e unha metodoloxía adecuada.
- Avaliación formativa. Concede importancia á evolución ao longo do proceso, conferindo unha visión das dificultades e progresos de cada caso.
- Avaliación sumativa. Establece os resultados ao termo do proceso total de aprendizaxe en cada período formativo e a consecución dos obxectivos.

Individualizada, centrándose na evolución de cada alumno e na súa situación inicial e particularidades.

Integradora, para o que contempla a existencia de diferentes grupos e situacións e a flexibilidade na aplicación dos criterios de avaliación que se seleccionan.

Cualitativa, na medida en que se aprecian todos os aspectos que inciden en cada situación particular e avalíanse de forma equilibrada os diversos niveis de desenvolvemento do alumno, non só os de carácter cognitivo.

Orientadora, dado que achega ao alumno ou alumna a información precisa para mellorar a súa aprendizaxe e adquirir estratexias apropiadas.

Revisemos algúns dos procedementos e instrumentos existentes para avaliar o proceso de aprendizaxe:

A. Observación sistemática:

- Escala de observación.
- Rexistro anecdótico persoal.

B. Análise das producións dos alumnos:

- Monografías.
- Resumos.
- Traballos de aplicación e síntese.
- Caderno de clase.
- Textos escritos.
- Producións orais.

C. Intercambios orais cos alumnos:

- Diálogo.
- Entrevista.
- Postas en común.
- Asembleas.

D. Probas específicas:

- Obxectivas.
- Abertas.
- Exposición dun tema.
- Resolución de exercicios.

E. Autoevaluación.

F. Coevaluación.

4. CRITERIOS XERAIS DO CENTRO SOBRE A PROMOCIÓN E TITULACIÓN DO ALUMNADO

CRITERIOS DE PROMOCIÓN NA EDUCACIÓN PRIMARIA

O alumnado promocionará se alcanzase o desenvolvemento adecuado das competencias e do grao de madurez, ou cando as aprendizaxes non alcanzadas non sexan un obstáculo para seguir satisfactoriamente o novo ciclo.

CRITERIOS DE PROMOCION NA ESO

Ao finalizar cada un dos cursos, e como consecuencia do proceso de avaliación, o equipo docente tomará as decisións correspondentes sobre a promoción do alumando, de acordo co establecido no artigo 12 do decreto 133/2007:

1. O alumnado promocionará ao curso seguinte cando teña superados os obxectivos das materias cursadas ou teña avaliación negativa en dúas materias como máximo.
2. O alumnado repetirá curso cando sexa avaliado negativamente en tres ou máis materias.
3. Excepcionalmente, o equipo docente poderá autorizar a promoción con avaliación negativa en tres materias, se considera que a natureza destas non lle impide ao alumno seguir con éxito o curso seguinte, que ten expectativas favorables de recuperación e que a dita promoción beneficiará a súa evolución académica.
4. No cómputo das materias para efectos de promoción, consideraranse tanto as materias non superadas do propio curso como as de cursos anteriores. O proxecto interdisciplinar non computará á hora de considerar o número de materias para os efectos de promoción ao seguinte curso académico.
5. Coa finalidade de lle facilitar ao alumnado a recuperación das materias con avaliación negativa, a Consellería de Educación e Ordenación Universitaria determinará as condicións e regulará o procedemento para que os centros organicen as oportunas probas extraordinarias en cada un dos cursos. As probas extraordinarias realizaranse no mes de setembro.
6. O alumnado que promocio sen ter superadas todas as materias seguirá un programa de reforzo educativo destinado a recuperar as aprendizaxes non adquiridas e deberá superar a avaliación correspondente ao devandito programa. Esta circunstancia será tida en conta para os efectos das cualificacións das materias non superadas, así como aos de promoción e, se é o caso, de obtención do título de graduado ou graduada en educación secundaria obrigatoria.
7. O alumnado que non promocio permanecerá un ano máis no mesmo curso, sen prexuízo do que se establece no punto seguinte. Os centros deberán organizar para este alumnado un plan específico personalizado, orientado á superación das dificultades detectadas no curso anterior, de acordo co que estableza a Consellería de Educación e Ordenación Universitaria.
8. O alumnado poderá repetir o mesmo curso unha soa vez e dúas veces como máximo dentro da etapa. Excepcionalmente, unha alumna ou alumno poderá repetir unha segunda vez en cuarto curso se non repetiu en cursos anteriores desta etapa.
9. Cando a segunda repetición se deba producir no último curso da etapa, prolongarase un ano o límite de idade establecido no artigo 1º.4 do decreto 133/2007.
10. As decisións do equipo docente adoptaranse por maioría simple dos seus membros.

CRITERIOS DE TITULACIÓN EN 4º DE ESO

1. O alumnado que, ao terminar a educación secundaria obrigatoria, alcanzase as competencias básicas e os obxectivos da etapa obterá o título de graduado en educación secundaria obrigatoria.
2. O alumnado que supere todas as materias da etapa obterá o título de graduado en educación secundaria obrigatoria. Da mesma maneira, poderán obter o devandito título as alumnas e alumnos que rematasen o cuarto curso con avaliación negativa nunha ou dúas materias, e excepcionalmente en tres, sempre que o equipo docente considere que a natureza e o peso destas no conxunto da etapa non lles impediou alcanzar as competencias básicas e os obxectivos da etapa.
3. Para os efectos de titulación, computaranse como materias con avaliación negativa tanto as suspensas do propio curso como as de cursos anteriores

5. LIÑAS XERAIS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

O posicionamento teórico do centro considera a atención á diversidade como uno dos eixes claves para conseguir as finalidades educativas . A atención ,a diversidade plantexase como un obxectivo para todo o centro e donde se implica todo o profesorado.

Requiere de unha serie de medidas tales como concienciación, dotación de medios materiais e recursos humanos, formación do profesorado e participación social. No primeiro punto, da concienciación, conseguíuse co concepto de necesidades educativas especiais sexa considerado desde unha óptica aberta na que non so se fai referencia aos déficits dos alumnos con minusvalías, sinon que abarca todas as diferencias curriculares en relación co grupo de idade independentemente da orixe individual, social ou de fracaso escolar na que se atope o alumno.

Os medios materiais e recursos humanos con los que cuenta el centro son escasos. Dende a óptica dos recursos humanos, o colexio dispón dunha profesora de audición e linguaxe e de pedagogía terapéutica, unha psicopedagoga e as horas que o EDE lle asigna aos profesores para adicarse a dar apoios ou ACIs. Estos recursos resultan escasos si se quiere profundizar e axudar as necesidades dos alumnos, ademais hai que ter en conta que estes últimos anos están matriculándose no colexio emigrantes, na que na maioría dos casos teñen un gran desfase curricular amén de outros aspectos persoais que deben de formar parte do apoio que reciben. A pesar de esta escasez de recursos específicos, o Plan de Acción Titorial desenvolve e reforza a atención á diversidade, así como as planificacións dos distintos Ciclos e Departamentos didácticos.

Por último, a participación social, entendida como un compromiso da comunidade coa atención á diversidade requiere que as familias e os alumnos tomen posturas de apoio e colaboración.

A intervención educativa nestas etapas atende á diversidade do alumnado, é dicir, centramonos nas actuacións educativas dirixidas a dar resposta ás diferentes capacidades, ritmos e estilos de aprendizaxe. Ademais, pomos énfase na detección temperá do alumnado que requira unha atención educativa diferente á ordinaria, por presentar necesidades educativas especiais, por dificultades específicas da aprendizaxe, polas súas altas capacidades intelectuais, por incorporarse tardiamente ao sistema educativo, ou por condicións persoais ou de historia familiar.

A detección será efectuada no equipo educativo de cada grupo, asesorada polo departamento de orientación, nas reunións dos equipos docentes previstas no calendario escolar, nas sesións de avaliación, ou en calquera momento no que se observe o problema. Terase en conta a información recollida polos profesores na avaliación inicial, na marcha do curso, nos informes finais da da avaliación dos anos anteriores (informe final da memoria) ,a avaliación psicopedagógica e calqueira dato relevante.

En canto se detecten **dificultades de aprendizaxe** nalgún alumno ou alumna, poñemos en funcionamento as medidas de reforzo educativo que se consideren máis convenientes e que poderán ser tanto organizativas como curriculares e serán valoradas entre o Departamento de Orientación, os profesores implicados, o equipo directivo e o equipo de orientación específica se é o caso. Entre estas medidas encóntranse:

- Apoio dentro do grupo ordinario.
- Apoio ocasional fóra do grupo ordinario.
- Os agrupamentos flexibles.
- As adaptacións do currículo (ACI).
- Os desdobramentos de grupo.
- A oferta de materias optativas.
- Outros programas de tratamento personalizado para o alumnado con necesidade específica de apoio educativo .

Cando un alumno se incorpora tardiamente ao sistema educativo por proceder doutros países ou por calquera outro motivo, para escolarizalo aténdese as súas circunstancias, coñecementos, idade e historial académico. Para facer este estudio traballán e colaboración os profesores do alumno xunto coa orientadora, facendo unha avaliación inicial, entrevistas coa familia e co neno e unha avaliación psicopedagógica.

Cando presente graves carencias na lingua realizamos un programa de inmersión lingüística que é, simultáneo á escolarización nos grupos ordinarios, cos cales compartirá o maior tempo posible de horario semanal, nos termos que estableza a Consellería de Educación e Ordenación Universitaria.

Os alumnos e alumnas que presenten un desfase no seu nivel de competencia curricular de máis dun ciclo son escolarizados nun curso inferior ao que lles correspondería por idade. Neste caso, adoptamos as medidas de reforzo educativo máis adecuadas para facilitar a súa integración escolar e a recuperación do desfase curricular. No suposto de superar o dito desfase, incorporaranse ao curso que lles corresponde pola súa idade.

A escolarización do alumnado con **altas capacidades intelectuais** flexibilizarase de tal forma que se poida anticipar un curso o inicio da escolarización nesta etapa educativa ou reducir a súa duración cando se prevexa que estas son as medidas máis adecuadas para o desenvolvemento do seu equilibrio persoal e a súa socialización, ou poderá enriquecerse o currículo, nos termos que estableza a Consellería de Educación e Ordenación Universitaria.

Alumnado con necesidades educativas especiais.

Enténdese por alumnado que presenta necesidades educativas especiais aquel que requira, por un período da súa escolarización ou ao longo de toda ela, determinados apoios e atencións educativas específicas derivadas de discapacidade ou trastornos graves da conduta, tal como indica o artigo 73 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.

Para que este alumnado poida alcanzar o máximo desenvolvemento das súas capacidades persoais e os obxectivos da etapa, estableceuse as medidas curriculares e organizativas oportunas que aseguren o seu adecuado progreso, dentro dos principios de inclusión e normalidade. Realízanse Adaptacións curriculares que se aparten significativamente dos contidos e criterios de avaliación do currículo, dirixidas a este alumnado con necesidades educativas especiais.

6. CRITERIOS PARA INTRODUCIR OS VALORES NAS DISTINTAS MATERIAS.

CRITERIOS e OBXECTIVOS DA EDUCACIÓN CALASANCIA**1. IDENTIDADE DA ESCOLA CALASANCIA****1.1. TALANTE CALASANCIO****CRITERIOS**

- I Educación integral que une a cultura á dimensión transcendente: Piedade e Letras.
- II. Respecto e aceptación sincera da persoa como medio para o desenvolvemento da felicidade do neno.
- III Colaboración na reforma e transformación da sociedade a través da mesma dinámica da escola.
- IV. Preferencia polas clases populares e fundamentalmente polos máis necesitados e marxinados.
- V. Clima de sinxeleza e proximidade, para facilitar a educación preventiva.
- VI. Innovación didáctica: harmonía entre aprendizaxe e investigación.

OBXECTIVOS

- 1. Integrar a dimensión formativo-académica coa ético-relixiosa.
- 2. Valorar e utilizar o diálogo sincero, como medio de comunicación e resolución de problemas.
- 3. Participar desde a escola na reforma da sociedade.
- 4. Incorporar na vida o talante de entrega aos demais, especialmente aos máis marxinados e necesitados.
- 5. Comportarse con sinxeleza e confianza no trato é- coar e social.
- 6. Utilizar técnicas de innovación pedagóxica, medios educativos complementarios, formativos e adecuadamente ambientados.

1.2. ESCOLA ABERTA**CRITERIOS**

- I. Educación desde e para a vida.
- II. Educación pluralista e non discriminatoria para paliar as diferenzas sociais.
- III. Escola que defende a procura da verdade en compromiso con acontecementos sociais e históricos.
- IV. Esta escola facilita o discernimento dos valores o ben, a verdade, a xustiza, a solidariedade, a paz, a non-violencia... - para asimilalos e practicalos.
- V. Integración dos valores do medio onde se sitúa a escola, sobre todo os que fan referencia ao grupo de orixe e pertenza.
- VI. Educación non autoritaria desde a participación na Comunidade Educativa.

OBXECTIVOS

- 1. Concienciarse de que a escola prepara para a vida e a historia persoal futura.
- 2. Respectar E valorar o positivo de todas as culturas, etnias, ideoloxías e crenzas.

3. Valorar e utilizar o diálogo sincero, como medio de comunicación e resolución de problemas.
4. Facer presente no currículo a educación dos valores con plans de acción concretos.
5. Descubrir e integrar os valores da contorna, como a forma máis responsable de pertenza ao grupo humano.
6. Participar con xenerosidade en todos os órganos da Comunidade Educativa.

1.3. ESCOLA CRISTIÁ DE IGREXA

CRITERIOS

- I. Lugar de Igrexa onde se posibilita o desenvolvemento da mensaxe cristiá e da vida sacramental.
- II. Valoración dos sacramentos como forma de crecemento persoal e cristián, dentro do proceso de evangelización.
- III. Coordinación e integración da Pastoral no ámbito eclesial.
- IV. Cultiva a devoción á Nai de Deus, como prototipo do crente cristián.
- V. Propón a imitación de San José de Calasanz, quen soubo dar respostas desde a fe ás necesidades do seu tempo.

OBXECTIVOS

1. Fomentar a creación de grupos eclesiais diversos 1 que sexan lugares de crecemento da fe e pertenza á Igrexa.
2. Valorar e frecuentar os sacramentos, como medio de desenvolvemento e madurez da vida humana.
3. Coordinar a pastoral da I obra escolapia coa acción das parroquias.
4. Adquirir o hábito de invocación á Virxe como Nai de Deus e de imitar- a como modelo crente.
5. Coñecer a vida de San José de Calasanz e o seu significado, aprendendo a súa capacidade de responder ás necesidades da súa época.

2. A NOSA ACCIÓN EDUCATIVA

CRITERIOS

- I. Buscamos o desenvolvemento intelectual despertando nos alumnos a inquietude pola procura da verdade.
- II. A educación como procura dunha formación integral máis aló do aula e dos límites do horario.
- III. Unha educación personalizada destacando a singularidade e creatividade.
- IV. A socialización do alumno tanto na interrelación persoal como na participación na sociedade.
- V. Unha metodoloxía aberta e flexible, que teña en conta a contorna e que sexa de utilidade para os alumnos de maiores carencias.
- VI. Facilitamos o acceso ao saber e á interpretación e valoración da realidade, primando as técnicas de aprendizaxe sobre os contidos.
- VII. A coeducación como bo medio para o desenvolvemento da persoa.
- VIII. Realizamos avaliacións periódicas das programacións e promovemos a autoevaluación como estímulo e orientación no proceso educativo.

OBXECTIVOS

1. Espertar nos alumnos a inquietude pola procura da verdade.
2. Favorecer as actividades de tempo libre, a práctica do deporte, a organización de grupos e resposta a todo tipo de inquietudes culturais, relixiosas e sociais.
3. Estimular o desenvolvemento da singularidade e creatividade dos alumnos.
4. Preparar ao alumno para a participación na sociedade, desenvolvendo a interrelación persoal.
5. Incorporar no aula os avances técnicos e pedagóxicos que actualicen a nosa didáctica escolar.
6. Facilitar o acceso ao saber, interpretando e valorando a realidade.
7. Axudar ao alumno a valorar debidamente ao outro sexo para evitar a discriminación polo sexo.
8. Avaliar periodicamente o noso traballo e o dos nosos alumnos, promovendo a autoevaluación como estímulo e orientación ao proceso.

3. COMUNIDADE EDUCATIVA

CRITERIOS

- I. Aspiramos a unha comunidade educativa cristiá e calasancia na que todos os membros intégrense en harmonía, pondo en común ilusións, obxectivos e realizacións.
- II. O quefacer da Comunidade Educativa baséase na responsabilidade compartida e na participación ordenada nos órganos de goberno.

III. O profesor como «cooperador da verdade» vai máis aló da simple transmisión de coñecementos.

IV. O alumno é centro da tarefa educativa, suxeito e protagonista da súa propia formación e membro activo da Comunidade Educativa.

V. A familia é primordial na adquisición de actitudes e valores desde os primeiros anos da vida do fillo, por iso pedimos corresponsabilidade cos obxectivos e criterios educativos do Centro.

VI. É indispensable a valiosa colaboración do persoal de administración e servizos para o bo funcionamento do centro.

OBXECTIVOS

1. Fomentar a participación democrática de todos os sectores da Comunidade Educativa: relixiosos, profesores, alumnos, pais e persoal de administración e servizos.
2. Compartir as responsabilidades da vida colexial, de modo que todos participen e asuman a súa tarefa sentíndose protagonistas da mesma.
3. Acompañar como educadores aos alumnos na procura da verdade científica e transcendente.
4. Promover a participación dos alumnos, segundo a súa madurez, na vida de escola, de modo que vivan o colexio como propio.
5. Informar periodicamente ás familias non só da marcha escolar dos alumnos, senón moi principalmente, dos obxectivos e criterios educativos do Centro e das accións educativas que deles se deriven para conseguir que a educación sexa conxunta.
6. Conseguir que o persoal de administración e servizos, como parte integrante da Comunidade Educativa, colabore na mellor educación dos alumnos.

4. VALORES E APTITUDES QUE POTENCIAMOS

CRITERIOS

- I. Concepto cristián do home.
- II. Participar na misión evanxelizadora da Igrexa.
- III. Sentido da xustiza e participación na dimensión profética do Reino de Jesús.
- IV. Compromiso coa sociedade.
- V. Respecto e solidariedade cos demais.
- VIN. Educación para a paz, a xustiza e a solidariedade.
- VII. Responsabilidade, sentido do deber e do traballo.
- VIII. Educación para a liberdade.
- IX. Actitude reflexiva e crítica fronte aos medios de comunicación e ante a sociedade de consumo.

OBXECTIVOS

1. Desenvolver na vida a dimensión relixiosa como parte da súa formación integral.
2. Fomentar a participación da vivencia da mensaxe cristiá, pertencendo a grupos onde se viva a fe en todas as súas dimensións.

3. Manter un diálogo sincero e respectuoso cos demais, sendo solidario con todos os que loitan para construír un mundo máis humano.
4. Dar resposta cristiá aos interrogantes que teñen as persoas respecto da concepción do mundo, a vida e o home.
5. Promover unha sociedade máis xusta e solidaria, comprometéndose na realidade sociopolítica.
6. Exporse a vida segundo o Evanxeo como opción persoal e libremente aceptada.
7. Iluminar a cultura e a vida coa fe, desde unha actitude crítica que busca honestamente a verdade.
8. Fomentar a paz, a convivencia e a comunión entre os homes e os pobos, comprometéndose na construción dunha nova cultura chamada «civilización do amor».
9. Madurar na responsabilidade persoal, no sentido do deber e na valoración do traballo como enriquecemento e transformación da persoa e da sociedade.
10. Promover a xustiza nas relacións persoais e nas estruturas e institucións sociais.
11. Expresarse sen prexuízos nin receos, actuando por propia convicción.
12. Asumir a liberdade persoal, respectando a liberdade dos demais e rexeitando todo tipo de opresión e marxinação.

7. CRITERIOS XERAIS DO CENTRO PARA A ELABORACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS

No seguinte recuadro reflíctense os criterios mínimos que se deberán cumprir para a correcta elaboración das programacións así como o índice das mesmas. Para cumprir coa lexislación vixente estas deberán ser entregadas antes do 15 de decembro aos coordinadores de Etapa.

ACTIVIDAD	RESPONSABLE	FRECUENCIA	CRITERIOS	EVIDENCIAS
1.- Revisar los instrumentos generales de evaluación.	Coordinador de ciclo y seminario.	Anual	Se revisarán en el mes de septiembre y se consensuarán en los ciclos en primaria y en los seminarios en secundaria, estos instrumentos deben quedar reflejados en el cuaderno del profesor.	Programación.
2.- Formulación de objetivos	Profesor de aula o área	Anual	Programación de por lo menos 3 objetivos mínimos por área y tema.	Programación (Anexo 2)
3.- Temporalización y selección de contenidos.	Profesor de aula o área	Anual	Distribución según el horario lectivo y las características de los alumnos. Se tendrán en cuenta los contenidos mínimos de la asignatura. La temporalización de unidades se realizará por evaluación.	Programación
4.- Metodología	Profesor de aula o área	Anual	Descripción de la metodología, de los materiales y de los recursos didácticos.	Programación
5.- Elección de criterios de evaluación.	Profesor de aula o área	Anual	Definición de un criterio, (mínimo) de evaluación para cada objetivo	Programación
6.- Instrumentos de evaluación	Profesor de aula o área	Anual	Se especificará de que forma aseguraremos la evaluación continua durante el proceso y la evaluación al final del proceso.	Programación
7.- Atención a la diversidad.	Profesor de aula o área.	Anual	Medidas de atención a la diversidad según programación.	Programación
8.- Programas de recuperación de materias pendientes de cursos anteriores en la ESO.	Coordinador de Seminarios.	Anual	En la programación de aula deberá ir incluido el programa de recuperación.	Acta de Seminario y Programación.
9.- Seguimiento de la programación.	Profesores de aula.	Trimestral	Se cumplimentará el registro de seguimiento de la programación a lo largo del trimestre haciendo constar una evaluación de los aspectos reseñables por unidad. Es aconsejable el diario o la agenda como ayuda.	Registro de seguimiento de la programación.
10.- Control del seguimiento de la programación.	Coordinadores de ciclo y de seminarios.	Trimestralmente	Se reflejará en la reunión de ciclos y seminarios un resumen del seguimiento mostrando las dificultades encontradas, variaciones a la programación y cosas a tener en cuenta para la programación del curso siguiente.	Acta de ciclo o seminario Fichas de seguimiento.

ÍNDICE DA PROGRAMACIÓN

A.- PARTE DO CURRÍCULO (Orde.....): Irá ó comezo da programación.

A1.- OBXECTIVOS DA ÁREA.

A2.- CONTIDOS.

A21.- CONTIDOS DA ÁREA NESTE CURSO.

A22.- TEMPORALIZACIÓN DOS CONTIDO AO LONGO DO CURSO.

UNIDAD DIDÁCTICAES DE TRABAJO	
1.-	
2.-	

A23.- CONTIDOS MÍNIMOS ESIXIBLES PARA UNHA AVALIACIÓN POSITIVA(debe coincidir cos do documento da verticalidade.

A3.- AVALIACIÓN.

A31.- CRITERIOS DE AVALIACIÓN .

A32.- PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN (avaliación ordinaria e extraordinaria).

A33.- SISTEMA DE CUALIFICACIÓN.

A34.- PROGRAMA DE RECUPERACIÓN.

A341.- Dunha materia durante o ciclo ou curso.

A342.- De materias pendentes doutros ciclos ou cursos.

A4.- METODOLOXÍA, MATERIAIS CURRICULARES E RECURSOS DIDÁCTICOS.

A5.- MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE .

A6.- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES (excursións, visitas,...)

A7.- TRATAMENTO E FOMENTO DA LECTURA.

A8.- TRATAMENTO E FOMENTO DO USO DAS TIC.

A9.- FORMA DE TRABALLAR AS COMPETENCIAS.

Calquera apartado dos 5 últimos pode ir no apartado B aínda que debe referenciarse nesta sección.

B.- PROGRAMACIÓN UNIDAD DIDÁCTICA A UNIDAD DIDÁCTICA:

UNIDAD DIDÁCTICA 1 “TÍTULO”

- OBXECTIVOS DA UNIDADE.
- CONTIDOS DA UNIDADE.
- CRITERIOS DE AVALIACIÓN.
- ACTIVIDADES.
- MATERIAIS E MEDIOS EMPREGADOS:
- INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN:

Se algún destes apartados xa se comentou no apartado A non fai falta volver a poñerlo.